

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
**«Забезпечення прав
людини в правоохоронній
діяльності»**
кафедра конституційного
права

Статус дисципліни: обов'язкова
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Форма здобуття вищої освіти: денна, заочна
Мова викладання: українська
Навчальний рік: 2025-2026
Форма підсумкового контролю: залік

Тригубенко Галина Василівна
Науковий ступінь: кандидат юридичних наук, доцент
Посада: доцент кафедри
Тел.: 067-728-43-59
E-mail: galynatrygubenko@gmail.com
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 529
Профайл викладача:
https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&user=rzwkqqEAAAAJ

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних
занять
Консультації

Тел.: (044) 520 08 89
E-mail:
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 529
Очні:
(відповідно до графіка консультацій науково-педагогічних працівників кафедри) з 14:00 до 16:30
Онлайн: kafedra_kp_nnipp@naiau.kiev.ua
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до 16:00

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності» є сформувати свідомість про пріоритетність прав людини, безумовність непорушення, дотримання, забезпечення, захисту та поновлення прав і свобод людини в процесі правоохоронної діяльності та підготувати висококваліфікованих фахівців за спеціальністю К 9 «Правоохоронна діяльність», здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі і проблеми практичної діяльності, що характеризуються комплексністю, на основі отриманої системи знань про права людини як загальнолюдську цінність, конституційно-правові засади діяльності правоохоронних органів, міжнародні стандарти прав людини в сфері правоохоронної діяльності.

Тривалість: 3 кредити, загальна кількість годин – 90: денна форма навчання: аудиторних годин – 48, самостійної роботи – 42; 3 кредити, загальна кількість годин - 90: заочна форма навчання: аудиторних годин – 16, самостійної роботи – 74.

Форми та методи навчання. Очна серія лекцій, семінарських занять, практичних занять, самостійна робота здобувачів, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань. Здобувачі мають змогу отримувати індивідуальні консультації. Під час сесії формат очний. Можливий дистанційний (on-line, Moodle) та змішаний формат проведення лекційних занять, поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль: - усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);

- робота за індивідуальними завданнями;
- робота над практичними завданнями;
- тестування;
- аналіз проблемних ситуацій;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Підсумковий контроль: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Пререквізити: «Теорія і історія держави та права», «Конституційне право України», «Вступ до спеціальності».

Постреквізити: «Адміністративне право», «Адміністративно-юрисдикційна діяльність правоохоронних органів», «Кримінальне право».

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна Програмні результати навчання («hard skills»)

Програмні результати
навчання

Компетентності, якими
повинен
оволодіти здобувач

для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальності К 9 «Правоохоронна діяльність»

Програмні результати навчання:

РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

РН6. Знати і розуміти принципи доброчесності та норми етичної поведінки, дотримуватися їх у професійній діяльності.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

Компетентності, якими повинен володіти здобувач:

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- здатність розмірковувати та ефективно аналізувати інформацію, що включає збір та обробку інформації найбільш логічним способом;
- розвиток комунікативних навичок як усних, так і письмових;
- здатність працювати в команді;
- творчий підхід до вирішення проблеми; генерування ідей.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
<p>Тема 1. Права людини та правоохоронна діяльність</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 1.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 1: 1. Сучасне наукове бачення категорій «права», «свободи» та «обов'язки» людини і громадянина. Основні властивості прав людини. 2. Класифікаційні моделі прав людини та їх загальна характеристика. 3. Конституційно-правове закріплення прав, свобод і обов'язків людини та громадянина в Україні. Система конституційних прав та свобод людини і громадянина. 4. Конституційні гарантії прав людини: поняття, види. 5. Правоохоронна діяльність: поняття, ознаки, суб'єкти, принципи.</p> <p>Тези до обговорення: 1. Покоління прав людини. 2. Співвідношення між категоріями «права людини» та «свободи людини». 3. Співвідношення між категоріями «права людини» та «права громадянина». 4. Поняття конституційних прав, свобод, обов'язків. 5. Характеристика груп особистих, політичних, економічних, соціальних, культурних та екологічних прав</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 1.</p> <p>При підготовці до семінарського заняття з т.1 необхідно: 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал до теми, опрацювати н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 1. 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Еволюція прав людини. • Четверте покоління прав людини в контексті української сучасності. • Актуальні проблеми правоохоронної діяльності. • Основні права людини як засади справедливості та миру у світі. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення: 1. Розвиток ідеї прав і свобод людини в Україні. 2. Причини порушень прав людини. 3. Механізм забезпечення реалізації прав людини. 4. Елементи механізму забезпечення реалізації прав людини. 5. Організаційні (інституційні) засоби забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні.</p>

	людини і громадянина в Україні. 6. Універсальність прав людини. 7. Мета правоохоронної діяльності.	
Тема 2. Міжнародно-правові стандарти з прав людини	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 2.</p> <p>Питання першого семінарського заняття до т. 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та ознаки міжнародно-правових стандартів з прав людини. 2. Універсальні та регіональні стандарти в сфері прав людини: поняття, загальна характеристика. 3. Європейські стандарти прав людини. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. 4. Імплементация міжнародно-правових стандартів з прав людини в правове поле України та їх значення в правоохоронній діяльності. 5. Міжнародні механізми захисту прав людини. <p>Питання другого семінарського заняття до т. 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Європейська система захисту прав людини. Правовий статус Європейського суду з прав людини. 2. Міжнародно-правова відповідальність за порушення прав людини: поняття, підстави, види. 3. Міжнародний кримінальний суд та його юрисдикція. 4. Міжнародне співробітництво в сфері правоохоронної діяльності: поняття, ознаки, форми. 5. Україна як учасник міжнародного співробітництва в сфері правоохоронної діяльності. <p>Тези до обговорення:</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 2.</p> <p>При підготовці до семінарських занять з т. 2 необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал до теми а також н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 2; 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> • Європейський суд з прав людини як інструмент захисту прав людини. • Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню. • Римський статут та Україна. • Відступ від міжнародних зобов'язань в сфері прав людини. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конвенційні органи ООН. 2. Спеціалізовані установи ООН та їх роль в забезпеченні прав людини. 3. Правові підстави співробітництва України з Європолом. 4. Правові підстави співробітництва України з Інтерполом.

	<p>1. Міжнародний биль про права людини.</p> <p>2. Критерії прийнятності заяв до Європейського суду з прав людини.</p> <p>3. Умови звернення громадян України до міжнародних інститутів захисту прав людини.</p> <p>4. Ратифікація Римського Статуту – значення для України.</p> <p>5. Суб'єкти та об'єкти міжнародного співробітництва в сфері правоохоронної діяльності.</p> <p>Практичне заняття: узагальнення знань, навчального матеріалу з теми шляхом самостійного вирішення проблемних завдань, ситуацій та їх групового обговорення; творча діяльність; робота з нормативно-правовою базою.</p> <p>Завдання до практичного заняття до теми 2:</p> <p>1. Розв'язати тестові завдання.</p> <p>2. Спростувати чи аргументувати істинність наступних тверджень:</p> <p>А) Права людини є універсальними, тому Загальна декларація прав людини важливіша за Європейську конвенцію з прав людини.</p> <p>Б) Міжнародні стандарти, за визначенням, є загрозою для суверенітету країни, і тому вони не потрібні.</p> <p>В) Права людини ускладнюють роботу поліції.</p> <p>3. Здійснити порівняльний аналіз двох міжнародних договорів:</p> <p>1) Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 р.;</p> <p>2) Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню від 26.11.1984 р.</p> <p>4. На підставі аналізу Угоди між</p>	
--	--	--

	<p>Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво від 14.12.2016 р. визначити:</p> <p>1). У яких напрямках здійснюється співробітництво між Україною і Європолем?</p> <p>2). На які сфери злочинності поширюється співробітництво між Україною і Європолем в рамках цієї Угоди?</p>	
<p>Тема 3. Права людини у збройних конфліктах.</p>	<p>Семінарські заняття:</p> <p>індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 3.</p> <p>Питання першого семінарського заняття до т. 3:</p> <p>1. Поняття та джерела міжнародного гуманітарного права.</p> <p>2. Основні принципи міжнародного гуманітарного права.</p> <p>3. Поняття та правовий статус комбатантів.</p> <p>4. Правовий статус цивільних осіб в умовах збройного конфлікту. Захист цивільного населення.</p> <p>5. Статус військовополоненого, гарантії поводження.</p> <p>Питання другого семінарського заняття до т. 3:</p> <p>1. Зобов'язання держав відносно зниклих безвісти та загиблих. Розслідування фактів безвісного зникнення осіб.</p> <p>2. Поранені, хворі та особи, які зазнали корабельної аварії: особливості поводження.</p> <p>3. Захист медичного та духовного персоналу, медичних формувань та санітарно-транспортних засобів міжнародним гуманітарним правом.</p> <p>4. Відмітні емблеми, особливості використання. Порядок та умови використання і захисту символіки</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 3.</p> <p>При підготовці до семінарських занять з т. 3 необхідно:</p> <p>3) опрацювати навчальний лекційний матеріал до теми а також н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС;</p> <p>4) виконати завдання для самостійної роботи з теми 3;</p> <p>3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Історія розвитку міжнародного гуманітарного права. • Мета та статус Міжнародного Комітету Червоного Хреста. • Захист цивільних об'єктів, окремих місцевостей та установ. • Загальний захист цивільних осіб, що знаходяться під владою супротивника. • Індивідуальна кримінальна відповідальність за порушення міжнародного гуманітарного права. • Відповідальність держави за порушення міжнародного гуманітарного права. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <p>1. Відмінність між міжнародними та неміжнародними збройними конфліктами.</p> <p>2. Воєнна окупація.</p> <p>3. Положення міжнародного гуманітарного права про</p>

	<p>Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала на території України. 5. Відповідальність за порушення міжнародного гуманітарного права.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Застереження Мартенса. 2. Незаконні комбатанти. 3. Захист осіб, вибулих зі строю (hors de combat). 4. Госпітальні, безпечні та нейтралізовані. 5. Різниця між поняттями «Jus ad bellum» та «Jus in bello». 6. Суб'єкти розслідування фактів безвісного зникнення осіб за особливих обставин в Україні. 7. Міжнародні організації, що займаються розшуком осіб, зниклих безвісти. 8. Право сімей на отримання інформації про долю родичів. 9. Репарації за порушення міжнародного гуманітарного права. <p>Практичне заняття: узагальнення знань, навчального матеріалу з теми шляхом самостійного вирішення проблемних завдань, ситуацій та їх групового обговорення; творча діяльність; робота з нормативно-правовою базою.</p> <p>Завдання до практичного заняття до теми 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти порівняльну характеристику понять “jus ad bellum” та “jus in bello” у формі таблиці. 2. Скласти порівняльну характеристику ознак «комбатанта» та «некомбатанта» у формі таблиці. 3. На підставі аналізу відповідних правових норм права надати характеристику правового режиму окупації, прав і обов'язків контролюючої влади щодо цивільного населення окупованої території. 4. Розв'язати ситуаційні завдання. 	<p>гуманітарну допомогу. 4. Право на війну (Jus ad bellum) та право війни (Jus in bello). 5. Методи ведення війни. 6. Засоби ведення війни.</p>
--	--	---

	<p>4.1. Війська держави X захопили в полон групу військових країни Y. Командир підрозділу військ держави X наказав забрати у полонених документи, теплий одяг та взуття, а також змусити їх розчищати мінні поля без спецзасобів. Які норми міжнародного гуманітарного права було порушено? Відповідь аргументуйте.</p> <p>4.2. Сторона А в ході бойових дій застосувала артилерійські снаряди, начинені дрібними металевими елементами, які при вибуху розлітаються на велику відстань, завдаючи невибіркових каліцтв як військовим, так і цивільному населенню у житловому кварталі. Чи є дані дії порушенням міжнародного гуманітарного права? Відповідь аргументуйте.</p> <p>4.3. Під час зачистки будівлі військові знаходять пораненого бійця противника, який лежить біля автомата, але не може ним скористатися через важке поранення. Який правовий статус цієї особи та як з нею поводитися відповідно до норм МГП?</p> <p>4.4. Збройні сили країни А завдали авіаудару по будівлі лікарні, аргументуючи це тим, що в підвалі будівлі переховувалися солдати противника (країни Б). Внаслідок удару загинули пацієнти та лікарі. Чи є цей напад законним з точки зору МГП? Відповідь аргументуйте.</p>	
<p>Тема 4. Поняття, ознаки та заборона дискримінації в правоохоронній діяльності</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 4.</p> <p>Питання першого семінарського заняття до т. 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискримінація: поняття, загальна характеристика захищених ознак. 2. Форми дискримінації та їх 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 4.</p> <p>При підготовці до семінарського заняття з т.4 необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал до теми, а також н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 4. 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем):

	<p>особливості.</p> <p>3. Заборона дискримінації як конституційно-правовий принцип: поняття та особливості реалізації.</p> <p>4. Антидискримінаційне законодавство в Україні.</p> <p>5. Джерела міжнародного та європейського антидискримінаційного права та їх статус в національному правопорядку України.</p> <p>Питання другого семінарського заняття до т. 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти запобігання та протидії дискримінації в Україні. 2. Принцип рівності та заборона дискримінації в правоохоронній діяльності. 3. Концепція позитивної дискримінації: позитивні дії (тимчасові спеціальні заходи). Значення концепції в правоохоронній діяльності уповноважених суб'єктів. 4. Діяльність правоохоронних органів щодо захисту людини від дискримінації: основні напрямки. 5. Гендерна рівність: поняття, зміст, забезпечення у правоохоронній діяльності. 6. Відповідальність у сфері дискримінації. <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток антидискримінаційного права в Україні. 2. Гендерна рівність та дискримінація за ознакою статі. 3. Ксенофобія: поняття та прояви. 4. Негативні та позитивні обов'язки держави щодо заборони та протидії дискримінації. 5. Положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо заборони дискримінації. 6. Мова ворожнечі. 7. Суб'єкти запобігання та протидії дискримінації в Україні. 8. Концепція позитивної 	<ul style="list-style-type: none"> • Принцип рівності як один з основоположних елементів поняття «право на справедливий судовий розгляд. • Злочини на ґрунті нетерпимості та відповідальність за них. • Толерантність та недискримінація в діяльності поліцейського. • Значення принципів рівності перед законом та на рівний захист законом в правоохоронній діяльності. • Форми расової дискримінації. • Кримінальна відповідальність за дискримінацію. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дійсні або припущені ознаки. 2. Поняття, ознаки сексизму. 3. Обов'язок розумного пристосування. 4. Поняття антисемітизму. 5. Поняття расизму та його прояви.
--	--	---

дискримінації та її значення в правоохоронній діяльності уповноважених суб'єктів.

Практичне заняття:

узагальнення знань, навчального матеріалу з теми шляхом самостійного вирішення проблемних завдань, ситуацій та їх групового обговорення; творча діяльність; робота з нормативно-правовою базою.

Завдання до практичного заняття до теми 4:

1. Спростуйте чи аргументуйте істинність наступних тверджень:
А) Люди повинні проживати в своїх рідних країнах.
Б) Жінки ніколи не зможуть бути гарними поліцейськими, тому що вони не наділені достатньою силою для того, щоб виконувати завдання, які стоять перед поліцейськими.
В) Коли представники якоїсь етнічної меншини часто скоюють злочини, то зрозуміло, що коли надходить повідомлення про новий злочин, їх підозрюють у першу чергу.
2. Проаналізуйте значення толерантності в правоохоронній діяльності. Підберіть синоніми до слова толерантність. Розкрийте особливості комунікації співробітників правоохоронних органів в сучасному мультикультурному суспільстві.
3. Спростуйте чи аргументуйте істинність наступного твердження: «правоохоронцю перекладач не потрібний, тому що все населення країни повинно вміти спілкуватись однією мовою».
4. Проаналізуйте ст. 14 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 1950 р. та Протокол № 12 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Поясніть різницю у правовій регламентації заборони дискримінації у зазначених документах?
5. Дайте письмову відповідь на

	<p>питання: Чи стикалися Ви у своєму житті із випадками дискримінації? Які її прояви спостерігали чи відчували на собі? Які соціальні групи, на Ваш погляд, є сьогодні найбільш вразливими до дискримінації?</p> <p>6. Слід осмислити та обговорити наступну проблемну задачу: Ви почули, що один із ваших колег інколи робить образливі зауваження та відпускає непристойні жарти на адресу колег-жінок, Ваші дії? Запитання, які можна ставити при обговоренні: 1) Навіщо взагалі щось робити? Це не ваша справа. 2) Чи скажете Ви йому, що не схвалюєте його поведінку, і запитаете його, чому він себе так поводить? 3) Чому б вам не піти до свого керівника - нехай він вирішує це питання.</p>	
<p>Тема 5. Діяльність органів публічної влади щодо забезпечення прав людини</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активніта інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 5.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 5: 1. Діяльність Президента України та Верховної Ради України в сфері забезпечення прав людини. 2. Діяльність органів виконавчої влади щодо забезпечення реалізації прав і свобод людини та громадянина. 3. Роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у забезпеченні прав особи. 4. Діяльність Конституційного Суду України та судів загальної юрисдикції щодо забезпечення реалізації прав та свобод людини і громадянина. 5. Забезпечення прав людини органами місцевого</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 5.</p> <p>Готуючись до семінарського заняття з т. 5 необхідно: 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал та н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 5; 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): • Правозастосовна діяльність народного депутата України щодо реалізації, охорони та захисту прав людини. • Діяльність сектору безпеки і оборони із забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні. • Особливості забезпечення прав людини в умовах воєнного стану. • Забезпечення органами місцевого самоврядування прав людини в умовах воєнного стану.</p>

	<p>самоврядування.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комітет Верховної Ради України з прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин: предмети відання. 2. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти забезпечення прав людини і громадянина. 3. Акти реагування Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. 4. Конституційна скарга як інструмент захисту прав людини. 	<p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види органів публічної влади. 2. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року. 3. Роль МВС в забезпеченні прав людини і громадянина. 4. Національний превентивний механізм. 5. Урядовий уповноважений з питань гендерної політики, його завдання. 6. Інститут уповноважених Президента України.
<p>Тема 6. Забезпечення прав людини в правоохоронній діяльності</p>	<p>Семінарське заняття:</p> <p>індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 6.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 6:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Верховенство права – основоположний принцип діяльності державних органів. 2. Утвердження і забезпечення прав людини – головний обов'язок держави. Організаційні (інституційні) засоби забезпечення прав та свобод людини і громадянина в Україні. 3. Інститут обмеження прав людини та його значення в правоохоронній діяльності. Конституційні засади обмеження прав людини. 4. Система правоохоронних органів України, їх завдання, функції та роль в забезпеченні прав людини. 5. Особливості захисту окремих громадянських прав людини у правоохоронній діяльності: право на життя, повагу гідності, свободу 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 6.</p> <p>При підготовці до семінарського заняття з т. 6 необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал та н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 6; 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ol style="list-style-type: none"> 1. Захист прав людини недержавними громадськими організаціями. 2. Порядок встановлення обмежень на пересування в умовах воєнного стану. 3. Особливості забезпечення соціально-економічних прав людини в правоохоронній діяльності. 4. Обмеження прав людини в умовах воєнного стану. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми та методи діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення прав людини. 2. Доктрина позитивних зобов'язань держави.

	<p>та особисту недоторканність, недоторканість житла, невтручання в особисте і сімейне життя, свободу думки і слова.</p> <p>6. Забезпечення окремих політичних прав людини і громадянина у правоохоронній діяльності: право на мирні зібрання, на звернення, виборче право.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості тлумачення змісту принципу «верховенства права». 2. Складові принципу верховенства права. 3. Правова передбачуваність та правова визначеність. 4. Зміст категорії забезпечення прав людини. 5. Функції правоохоронних органів. 6. Абсолютний характер заборони катувань. 7. Процесуальні вимоги до арешту та затримання. 	<ol style="list-style-type: none"> 3. Система недержавних правоохоронних структур. 4. Вимоги щодо обмежень прав людини. 5. Роль Національної поліції в забезпеченні прав особи.
<p>Тема 7. Забезпечення прав окремих категорій населення</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активніта інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 7.</p> <p>Питання семінарського заняття до т. 7:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вразливі верстви населення: сутність поняття, критерії вразливості. 2. Права дитини та особливості їх забезпечення. Правила поведження із неповнолітніми правопорушниками. 3. Загальнотеоретичні аспекти розуміння меншості (меншин). Забезпечення прав меншин (спільнот) в Україні. 4. Особливості забезпечення прав жінок в правоохоронній діяльності. Форми насильства 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 7.</p> <p>При підготовці до семінарського заняття з т.7 необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал та н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 7; 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> • Ратифікація Стамбульської конвенції та її значення для України. • Міжнародна регламентація прав конкретних категорій індивідів. • Національні меншини України. • Забезпечення прав біженців та мігрантів в правоохоронній діяльності. • Жінки в правоохоронних органах: реальний стан,

	<p>щодо жінок.</p> <p>5. Домашнє насильство: поняття, форми. Роль правоохоронних органів в боротьбі з домашнім насильством.</p> <p>6. Безбар'єрність: поняття та напрямки. Забезпечення безбар'єрності в правоохоронній діяльності.</p> <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Національне законодавство щодо забезпечення прав вразливих верств населення. 2. Інституційний механізм захисту прав дитини в Україні. 3. Міжнародні стандарти поведження із затриманими дітьми. 4. Забезпечення прав осіб з інвалідністю. 5. Бар'єри та їх прояви, інклюзія, доступність. 6. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція). 	<p>проблеми, перспективи.</p> <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Форми насильства щодо жінок. 2. Суб'єкти державної політики у сфері захисту прав дітей. 3. Особливості поведження з жінками-жертвами злочинів. 4. Права дитини: національні та міжнародні стандарти. 5. Міжнародні стандарти прав меншин.
<p>Тема 8. Застосування стандартів прав людини в процесі виконання службових обов'язків правоохоронними органами</p>	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, дискусія, імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань з теми 8.</p> <p>Питання першого семінарського заняття до т. 8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні стандарти діяльності правоохоронних органів. Норми етичної поведінки правоохоронців. 2. Стандарти застосування сили, спеціальних засобів та зброї в правоохоронній діяльності. 3. Заборона катувань, нелюдського або такого, що принижує гідність поведження чи покарання. Мінімальний рівень жорстокості. 4. Зобов'язання держави щодо заборонених видів поведження. 5. Принцип пропорційності в 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми 8.</p> <p>Готуючись до семінарського заняття з т. 8 необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) опрацювати навчальний лекційний матеріал та н.м. матеріали, представлені на веб-порталі НАВС; 2) виконати завдання для самостійної роботи з теми 8; 3) підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ul style="list-style-type: none"> • Правові інструменти, що впливають на роботу поліції. • Сучасні проблеми правоохоронної діяльності. • Зобов'язання держави і відповідні наслідки для її правоохоронних органів. • Причини порушень прав людини правоохоронними органами. <p>Підготувати завдання для самостійного вивчення:</p>

	<p>діяльності правоохоронців: поняття та зміст.</p> <p>Питання другого семінарського заняття до т. 8:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив практики Європейського Суду з прав людини на правоохоронну діяльність в Україні. Національне законодавство щодо застосування рішень ЄСПЛ. 2. Стандарти поведінки правоохоронців під час здійснення затримання та арешту, вироблені практикою ЄСПЛ. 3. Сучасні стандарти належного поводження із затриманими та заарештованими особами. Практика Європейського суду з прав людини про стандарти поводження з особами, що перебувають під контролем держави. 4. Проведення ефективного розслідування порушень прав людини як позитивний обов'язок держави в сфері забезпечення прав людини. Принципи ефективного розслідування смертей та заборонених видів поводження, вироблені практикою ЄСПЛ (оперативність, незалежність, належність, громадський контроль). 5. Відповідальність правоохоронних органів за порушення законодавства в сфері прав людини. <p>Тези до обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи діяльності поліцейського. 2. Контроль керівників поліції за дотриманням етики поліцейським. 3. Виконання рішень ЄСПЛ. 4. Зміст та значення поняття «виключно необхідне застосування сили». <p>Практичне заняття: узагальнення знань, навчального матеріалу з теми шляхом самостійного вирішення проблемних завдань, ситуацій та їх</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Процедура виконання рішень Європейського суду з прав людини. 2. Кодекс поведінки посадових осіб у підтриманні правопорядку від 17 грудня 1979 року. 3. Концепція застосування сили в розумних межах. 4. Основні принципи ООН щодо застосування сили і вогнепальної зброї представниками правоохоронних органів. 5. Декларація Ради Європи про поліцію.
--	--	---

групового обговорення; творча діяльність; робота з нормативно-правовою базою.

Завдання до практичного заняття

1. Спростуйте чи аргументуйте істинність наступних тверджень:

А) Якщо поліцейський є справжнім професіоналом, то його підлеглі ніколи не будуть порушувати права людини.

Б) Якщо справа є дуже серйозною, то вжиті більш жорстокі заходи для отримання зізнання є виправдані.

В) Порушення прав людини щодо політв'язнів є менш прийнятним, аніж порушення прав людини щодо кримінальних злочинців.

Г) Накази керівництва завжди мають бути виконані.

2. Пропонується до виконання наступна вправа:

Припустимо, що Вас підозрюють у вчиненні правопорушення (аморальна поведінка, крадіжка, будь-яке порушення прав людини). Як би Ви хотіли, щоб з Вами поводитися? Чи вплинуло б на ситуацію те, що Ви: а) винні; не винуваті?

3. Пропонується тема для групового обговорення: «Якщо поліція в своїх діях керується принципом верховенства права, навіщо розробляти етичні принципи та кодекси поведінки правоохоронців?»

4. Проаналізуйте практику Європейського суду з прав людини з приводу порушення Україною ст.3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зробіть висновок щодо підстав прийняття Європейським судом рішень, в яких констатується порушення Україною ст. 3 Конвенції у зв'язку з діяльністю органів правопорядку.

Пропоновані для аналізу Рішення: «Джачвліані та інші проти України» (заява № 37516/23 та 2 інші заяви, рішення від 15 травня 2025 року), «Тунік та інші проти України» (заява № 9590/22 та 6 інших заяв, рішення від 28 травня 2025 року),

«Кийко проти України» (заява № 26371/16, рішення від 19 червня 2025 року), «Погібко та інші проти України» (заява № 43002/20 та 2 інші заяви, рішення від 11 квітня 2024 року), «Казачинська проти України» (заява № 79412/17, рішення від 7 листопада 2024 року), «Невмержицький проти України» (заява №54825/00, рішення від 5 квітня 2005 року), «Сукачов проти України» (заява № 14057/17, рішення від 30 січня 2020 року).

5. Проаналізуйте практику ЄСПЛ з приводу порушення Україною процесуального зобов'язання за статтею 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Зробіть висновок щодо підстав прийняття Європейським судом рішень, в яких констатується порушення Україною ст. 3 Конвенції у зв'язку з діяльністю органів правопорядку. Пропоновані для аналізу Рішення: «Шевченко проти України» (заява №32478/92, пункти 64-65, рішення від 4 квітня 2006 року), «Вячеславова та інші проти України» (заява № 39553/16 та 6 інших заяв, рішення від 13 березня 2025 року), «Жуков та Жукова проти України» (заяви № 60191/16, № 60194/16 та № 35272/17, рішення від 03 липня 2025 року), «Романюк проти України» заява №26039/18, рішення від 04 грудня 2025 року та інші), «Муравська проти України» (заява №249/03, рішення від 13 листопада 2008 року).

6. Поміркуйте над наступною дилемою та способами її вирішення:

Мер міста приходить до поліцейської дільниці і просить посилити охорону біля його будинку. В будинку є багато сімейних коштовних речей, які не можна перевезти до іншого місця. Жодних офіційних розпоряджень щодо цього не існує. Ваші дії:

	<p>1. Чому б Вам просто не сказати йому, що його будинок буде охоронятися поліцією як і всі інші під час звичайного патрулювання?</p> <p>2. Чи скажете Ви йому, що звичайно ж, ви приділите його будинку посилену увагу і виділите для цього двох ваших співробітників?</p> <p>3. Скажете йому, що ви будете пильно слідкувати його за будинком, щоб він заспокоївся. Насправді у вас повно інших справ, щоб стерегти будинок, але ж він про це ніколи не довідається - він від'їздить.</p>	
--	---	--

Основні інформаційні джерела

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. із змінами. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Про засади запобігання та протидії дискримінації: Закон України від 6 вересня 2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 27. Ст.412.
5. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №47. Ст. 256.
6. Дотримання прав людини в правоохоронній діяльності: навч. посібник / І.П. Андрусак, Д.Є. Забзалюк, П.М. Лепісевич та ін./ за заг. ред. Д.Є. Забзалюка, Р.Б. Тополевського. Львів: ЛьвДувс, 2019. 320 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2803/3/and.pdf>
7. Забезпечення прав людини правоохоронними органами / за заг. ред. С.В. Петкова / С.В. Петков, І.В. Іванов, Ю.В. Делія. К.: КНТ, 2022. 241 с.
8. Тертишник В.М. Права і свободи людини: підручник. Київ: Алерта, 2022. 432 с.
9. Федорович І. Посібник із запобігання та протидії дискримінації для державних службовців, посадових осіб органів місцевого самоврядування й надавачів адміністративних послуг. Рада Європи, 2024. 36 с. URL: <https://ombudsman.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/guide-to-preventing-discrimination19082024-1.pdf>
10. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика. Київ: Юрінком Інтер. 2024. 316 с.

Технічне та програмне забезпечення навчальної дисципліни
 Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система

зможливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів, тексти лекції, мультимедійний навчальний продукт, навчально-методичні матеріали на офіційному веб-порталі НАВС у розділі «Дистанційні курси».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічної доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблем людського існування.

Політика щодо термінів виконання та перескладання: умовою допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робота у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Якщо здобувач вищої освіти має більше трьох невідпрацьованих пропусків або негативних балів він може бути недопущений (лише науково-педагогічним працівником, який забезпечував викладання дисципліни) до складання підсумкового контролю. У разі потреби три пропуски (або три незадовільних бали) можуть бути відпрацьовані у день підсумкового контролю. Перескладання пропусків та незадовільних балів після не допуску до підсумкового контролю дозволяється у поточному режимі відповідно до «Положення про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності в НАВС» (не більше трьох за один день).

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- рецензування відповідей та письмових робіт;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Перескладання поточних незадовільних балів або пропусків занять може проходити у електронному (тестовому) режимі (розділ «Дистанційні курси» офіційного веб-порталу НАВС), після отримання логіну та паролю здобувачем вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності: здобувачі вищої освіти мають поважати авторські права та недопущення академічного плагіату в усіх видах наукової, науково-методичної та навчальної діяльності, дотримуватися принципів академічної доброчесності, правил академічної етики, інформаційної культури та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування <https://okop.naiiau.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

Політика щодо відвідування: відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських та практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ:

<https://okop.naiiau.kiev.ua/assets/files/example3/organization.pdf>

<https://okop.naiiau.kiev.ua/assets/files/example3/quality.pdf>

Оцінювання результатів навчання

Накопичення балів з тем за усі види робіт									Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
<i>max 60 %</i>									<i>max 40 %</i>	<i>max 100 %</i>
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Самостійна робота	Залік	
5	5	5	5	5	5	5	5	20	40	100

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає

			мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробник:

Галина ТРИГУБЕНКО

Силабус схвалено на засіданні кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права та психології НАВС
протокол від 01.09 2025 року №1

Завідувач кафедри

Катерина СЬОХ